

STORTINGET

Innst. 142 L

(2024–2025)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 30 L (2024–2025)

Innstilling fra justiskomiteen om Lov om Statens kommisjon for partnerdrap

Til Stortinget

Sammendrag

Regjeringen har opprettet en permanent kommisjon for partnerdrap. Justis- og beredskapsdepartementet fremmer i denne proposisjonen et forslag til lov om Statens kommisjon for partnerdrap som gir rammer for kommisjonens arbeid, organisering og tilgang til opplysninger.

Forslaget legger opp til at kommisjonen skal undersøke offentlige instansers arbeid i saker forut for draps- og andre voldssaker med dødsfølge begått eller medvirket til av fornærmedes daværende eller tidligere ektefelle, samboer eller kjæreste. Undersøkelsene kan omfatte saker hvor vedkommende er rettskraftig dømt, men også saker hvor mistenkt gjerningsperson er frifunnet på grunnlag av manglende skyldbevne, samt saker som er henlagt på grunn av manglende skyldbevne eller som følge av at den mistenkte gjerningspersonen er død.

Basert på undersøkelsene skal kommisjonen offentliggjøre anonymiserte rapporter som skal bidra til bedre fenomenkunnskap i offentlig virksomhet og til å identifisere forbedringspunkter i arbeidet med å forebygge partnervold og partnerdrap. Effekten av kommisjonens arbeid vil bli evaluert.

Kommisjonens undersøkelser forutsetter tilgang til opplysninger om hvordan saker som har endt med partnerdrap, ble håndtert forut for drapet. Det foreslås at poli-

tiet, når straffesaken er avsluttet, skal varsle kommisjonen og låne ut straffesaksdokumentene. I tillegg foreslås det å åpne for at enhver, uten hinder av taushetsplikt, skal kunne gi opplysninger til kommisjonen. For å verne personopplysningene etter overlevering til kommisjonen foreslås streng taushetsplikt for kommisjonen, krav til anonymisering av kommisjonens rapporter og forbud mot bruk av opplysningene i senere straffesak eller sivil sak.

Departementet har i utgangspunktet ikke ønsket å regulere metode og fremgangsmåte for kommisjonens arbeid. Det foreslås likevel enkelte saksbehandlingsregler som skal sikre opplysning av sakene og bidra til kommisjonsrapporter av god kvalitet.

Kommisjonen er administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Den skal imidlertid være faglig uavhengig, noe som foreslås lovfestet. Det foreslås også lovfestet at kommisjonen skal bestå av leder og medlemmer som oppnevnes for en periode på inntil fire år, med mulighet for én forlengelse. Statens sivilrettsforvaltning vil utøve sekretariatsfunksjoner.

Komiteens behandling

Komiteen har hatt muntlig høring om proposisjonen tirsdag 14. januar 2025. Til den muntlige høringen ble det invitert 2 høringsinstanser. Komiteen har også mottatt skriftlige innspill om saken. Disse kan leses på sakens side på stortinget.no.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ragnhild Male Hartviksen,

Benjamin Jakobsen og Hadia Tajik, fra Høyre, Ingunn Foss og Mari Holm Lønseth, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet, lederen Helge André Njåstad og Johan Aas, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wetrhus Thorsvik, viser til at regjeringen har opprettet en permanent kommisjon for partnerdrap. Justis- og beredskapsdepartementet fremmer i proposisjonen et forslag til lov om Statens kommisjon for partnerdrap som gir rammer for kommisjonens arbeid, organisering og tilgang til opplysninger.

Komiteen viser til at vold i nære relasjoner er en alvorlig form for kriminalitet og et stort samfunns- og folkehelseproblem. Opprettelsen av Partnerdrapskommisjonen er et av flere tiltak som inngår i regjeringens opptrappingsplan mot vold og overgrep mot barn og vold i nære relasjoner (2024–2028), og er et av de forebyggende tiltakene som ble anbefalt av Partnerdrapsutvalget i NOU 2020:17 Varslede drap.

Komiteen merker seg at formålet med kommisjonen er å bedre det forebyggende arbeidet. Opprettelse av en slik kommisjon er også anbefalt av FNs kvinne-diskrimineringskomité i dens tiende rapportering om Norge, jf. Concluding observations on the tenth periodic report of Norway 2. mars 2023.

Komiteen viser videre til at forslaget legger opp til at kommisjonen skal undersøke offentlige instansers arbeid i saker forut for draps- og andre voldssaker med dødsfølge begått eller medvirket til av fornærmedes daværende eller tidligere ektefelle, samboer eller kjæreste. Undersøkelsene kan omfatte saker hvor vedkommende er rettskraftig dømt, men også saker hvor mistenkt gjerningsperson er frifunnet på grunnlag av manglende skyldevne, samt saker som er henlagt på grunn av manglende skyldevne eller som følge av at den mistenkte gjerningspersonen er død. Det foreslås at kommisjonen også skal kunne undersøke saker som er inntruffet eller avgjort før lovens ikrafttredelse. Basert på undersøkelsene skal kommisjonen offentliggjøre anonymiserte rapporter som skal bidra til bedre fenomenkunnskap i offentlig virksomhet og til å identifisere forbedringspunkter i arbeidet med å forebygge partnervold og partnerdrap. Komiteen merker seg at effekten av kommisjonens arbeid vil bli evaluert.

Komiteen viser til at kommisjonens undersøkelser forutsetter tilgang til opplysninger om hvordan saker som har endt med partnerdrap, ble håndtert forut for drapet. Det foreslås at politiet, når straffesaken er avsluttet, skal varsle kommisjonen og låne ut straffesaksdokumentene. I tillegg foreslås det å åpne for at enhver, uten hinder av taushetsplikt, skal kunne gi opplysninger til kommisjonen. Tilgang for kommisjonen til sensitive og ellers taushetsbelagte opplysninger utgjør et inngrep

i den grunnlovfestede retten til respekt for privatliv og familieliv. Det foreslås derfor at overlevering til kommisjonen vil innebære streng taushetsplikt for kommisjonen, krav til anonymisering av kommisjonens rapporter og forbud mot bruk av opplysningene i senere straffesak eller sivil sak. Lovforslaget inneholder også bestemmelser om kommisjonens behandling av opplysninger, herunder om behandlingsgrunnlag og behandlingsansvar etter personvernforordningen. Departementet foreslår å gjøre unntak fra den registrertes innsynsrett i opplysninger kommisjonen har mottatt fra politiet, og å gjøre unntak fra offentleglovas innsynsbestemmelser for så vidt gjelder utlånte straffesaksdokumenter.

Komiteen vil peke på at departementet i utgangspunktet ikke har ønsket å regulere metode og fremgangsmåte for kommisjonens arbeid. Det foreslås likevel enkelte saksbehandlingsregler som skal sikre opplysning av sakene og bidra til kommisjonsrapporter av god kvalitet. Det foreslås at kommisjonen skal underrette aktuelle offentlige og private instanser ved oppstart av undersøkelsen av en enkeltsak, og at kommisjonen i den forbindelse kan anmode om deling av opplysninger som anses å være relevante for kommisjonens arbeid. Offentlige instanser skal kunne få forelagt utkast til rapporter og skal kunne gi innspill til disse før publisering.

Komiteen merker seg at kommisjonen er administrativt underlagt Justis- og beredskapsdepartementet. Den skal imidlertid være faglig uavhengig, noe som foreslås lovfestet. Det foreslås også lovfestet at kommisjonen skal bestå av leder og medlemmer som oppnevnes for en periode på inntil fire år, med mulighet for én forlengelse. Statens sivilrettsforvaltning vil utøve sekretariatsfunksjoner.

Komiteen vil understreke viktigheten av at kommisjonen får tilgang på nødvendig informasjon. Dette er nødvendig for å muliggjøre læring og utvikling av fenomenkunnskap for beskyttelse av andres rettigheter og friheter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, merker seg høringsinnspillet fra Advokatforeningen av 6. desember 2024 som peker på skillet mellom midlertidige kommisjoner og Partnerdrapskommisjonen, som settes ned permanent. Flertallet merker seg særlig innvendingen om at lovforslagets § 7 kan utgjøre et brudd på EMK artikkel 6 og Grunnloven § 95.

Flertallet viser videre til brev fra justis- og beredskapsministeren av 17. februar 2025 (vedlagt), der statsråden foreslår endringer i lovforslagets § 7 for å ivareta de behov Advokatforeningen har tatt opp, og støtter dette.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«I lov om Statens kommisjon for partnerdrap skal § 7 første ledd lyde:

Enhver kan uten hinder av taushetsplikt gi kommisjonen opplysninger som er nødvendige for kommisjonens arbeid. Dette gjelder også opplysninger som nevnt i straffeprosessloven § 119 første ledd og tvisteloven § 22-5 første ledd. Opplysninger som noen har fått tilgang til i forbindelse med oppdrag som forsvarer i straffesak, kan likevel ikke utleveres med mindre den som har krav på hemmelighet, samtykker. Det kan ikke utleveres opplysninger som er underlagt taushetsplikt etter ekomloven § 3-10 eller plikt til hemmelighet i medhold av domstolloven § 128.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Senterpartiet viser til det alvorlige bakteppet for denne saken, som er statens plikt til å forebygge drap, og nødvendigheten av at denne kommisjonen raskest mulig kan starte sitt arbeid. Disse medlemmer støtter ikke forslaget om en ny gjennomgang av § 7.

Disse medlemmer viser til departementets vurdering på side 30 i proposisjonen. Unntak fra taushetsplikten er et inngrep i privatlivet for den som opplysningene gjelder, og det må derfor vurderes om det foreligger tilstrekkelig tungtveiende samfunnsinteresser som kan rettferdiggjøre inngrepet. Opplysningene det er snakk om, vurderes som nødvendige for å muliggjøre læring og utvikling av fenomenkunnskap for beskyttelse av andres rettigheter og friheter. Dette er slike formål som i henhold til EMK artikkel 8 nr. 2 kan berettigede inngrep i retten til privatliv. Staten har en positiv forpliktelse til å beskytte retten til liv og forebygge kriminalitet, og dette veier tungt i interesseavveiningen.

Disse medlemmer merker seg at departementets vurdering også er at de rammene som foreslås for kommisjonens arbeid, og som bidrar til ivaretagelse av personvernet etter at opplysningene er utlevert til kommisjonen, gjør at en adgang til utlevering av taushetsbelagte opplysninger ikke blir et uforholdsmessig inngrep i retten til privatliv, og til at tilliten til at opplysninger som betros helsepersonell, advokater, prester m.fl. behandles konfidensielt, ivaretas. Det vises særlig til at kommisjonen selv pålegges streng taushetsplikt, og at det kun kan gis nødvendige opplysninger til kommisjonen.

Disse medlemmer forutsetter at lovforslaget står seg opp mot norsk lov og våre internasjonale forpliktelser, og at utlevering av nødvendige taushetsbelagte opplysninger er nødvendig og forholdsmessig i denne type saker.

Disse medlemmer vil også bemerke at endringsforslaget til § 7 som statsråden har sendt til komiteen, kommer sent i behandlingen av saken og på siden av proposisjonen og det helhetlige lovarbeidet som der er lagt ned. Disse medlemmer vil understreke at forslaget i sin form slik det nå foreligger, ikke har vært

sendt på høring, og at det dermed er vanskelig å overskue konsekvensene av dette forslaget. Disse medlemmer støtter forslaget om fritak fra taushetsplikt for utlevering av nødvendige opplysninger til kommisjonen, slik det ligger i proposisjonen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Venstre viser til at en fjerdedel av alle drap i Norge de siste to tiårene er begått av daværende eller tidligere partner. De fleste ofre for partnerdrap er kvinner, og forskning viser at i syv av ti partnerdrapsaker var det registrert partnervold før drapet. Partnerdrapsutvalget, som ble nedsatt av regjeringen Solberg, kom med sin rapport i 2020 og konkluderte med at deres gjennomgang avdekket utfordringer i det offentlige hjelpeapparatet. Det største problemet var at politi og annet hjelpeapparat ikke tidsnok iverksatte tilgjengelige forebyggende tiltak. Et av forslagene fra Partnerdrapsutvalget var å nedsette en permanent partnerdrapskommisjon. Utvalgets utredning ble sendt på høring 22. februar 2021, med høringsfrist 7. mai 2021.

Disse medlemmer har etterlyst saken flere ganger og mener at arbeidet med å få saken frem til Stortinget har tatt for lang tid. Det er snart fire år siden høringsfristen gikk ut.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre er glade for at det nå vil komme på plass en permanent partnerdrapskommisjon. Disse medlemmer viser til at dette var et av forslagene til tiltak som ble fremmet i Partnerdrapsutvalgets utredning i 2020, og at flere sentrale aktører på voldsfeltet har pekt på behovet for å få en slik kommisjon, både for å følge utviklingen i håndteringen av partnerdrapsaker og for å sørge for oppdatert kunnskap som kan ligge til grunn for ny politikk og nye tiltak for bedre å forebygge både partnervold og partnerdrap. Disse medlemmer viser til Norges forpliktelser etter blant annet FNs kvinnekonvensjon og Europarådets konvensjon om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner (Istanbul-konvensjonen), til å føre en til enhver tid kunnskapsbasert politikk mot vold mot kvinner og i nære relasjoner.

Disse medlemmer understreker viktigheten av at kommisjonen er bredt sammensatt, med medlemmer med ulik yrkesbakgrunn, slik Partnerdrapsutvalget anbefalte. Disse medlemmer mener i likhet med Krisesentersekretariatet at det er en styrke for utvalget at krisesentrene er representert i kommisjonen.

Disse medlemmer mener i likhet med Partnerdrapsutvalget at det er viktig at kommisjonen får tilgang til mest mulig informasjon, og det vises til utvalget, som skrev:

«En full informasjonstilgang kan bare sikres gjennom at en rekke offentlige organer får plikt til å utlevere

dokumenter til kommisjonen, og til å bistå med å opplyse de sakene som kommisjonen undersøker.»

Disse medlemmer merker seg at det anerkjennes at det er snakk om sensitive opplysninger, men Partnerdrapsutvalgets formål taler sterkt for at offentlige instanser har en plikt til å bidra i kommisjonens arbeid.

Disse medlemmer vil videre understreke viktigheten av at kommisjonen har de verktøyene som er nødvendige for å kunne oppfylle sitt mandat, samtidig som man sørger for at alle parters rettssikkerhet ivaretas i prosessen.

Disse medlemmer viser også til Advokatforeningens innspillsnotat om de delene av forslaget som gjelder kommisjonens tilgang til opplysninger som er underlagt taushetsplikt, nærmere bestemt lovforslagets § 7. Advokatforeningen uttrykker bekymring for at den nåværende utformingen av forslag til § 7 vil innebære store inngrep, særlig når det gjelder konfidensialitet, som etter deres vurdering ikke vil være i tråd med særlig retten til en rettferdig rettergang etter EMK artikkel 6 og Grunnloven § 95.

Disse medlemmer viser til høringssvaret fra Politijuristene, som mener at mandatet bør utvides til forsøk på partnerdrap og drapsforsøk i andre nære relasjoner. Sakene er i utgangspunktet like alvorlige, ofte er det tilfeldigheter som gjør at fornærmede ikke døde. Forklaringene fra de overlevende vil være spesielt viktige med hensyn til fenomenforståelse om hva som kan ha vært den utløsende faktoren for handlingen. Det er også viktig å få informasjon om hvorfor de eventuelt ikke har oppsøkt hjelp eller ikke fått den hjelpen de har bedt om. Ikke minst er det viktig å forstå hvordan de overlevende bør beskyttes mot vold i fremtiden.

Disse medlemmer er enige med Politijuristene i at politidistriktene bør ha anledning til, og oppfordres til, å sende inn saker til kommisjonen som de opplever som aktuelle for læring, og som kan avdekke feil eller mangler i politiet og samarbeidende aktører.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utvide mandatet til Partnerdrapskommisjonen slik at forsøk på partnerdrap og drapsforsøk i andre nære relasjoner også kan behandles av kommisjonen.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen utvide mandatet til Partnerdrapskommisjonen slik at forsøk på partnerdrap og drapsforsøk i andre nære relasjoner også kan behandles av kommisjonen.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av en samlet komité, bortsett fra § 7 første ledd, som fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak til lov

om Statens kommisjon for partnerdrap

§ 1 Lovens formål

Lovens formål er å bidra til økt fenomenkunnskap om partnerdrap og partnervold i offentlig virksomhet og til å identifisere forbedringspunkter i forebyggingen av partnerdrap og partnervold gjennom undersøkelser av offentlige instansers arbeid i saker forut for partnerdrap og partnervold med dødsfølge.

§ 2 Kommisjonens organisering

Statens kommisjon for partnerdrap er administrativt underlagt departementet. I utførelsen av oppgaver etter denne loven er kommisjonen uavhengig og kan ikke instrueres i faglige spørsmål.

Kommisjonen skal ha en leder og medlemmer som oppnevnes av departementet for en periode på inntil 4 år av gangen med adgang til én gjenoppnevning. Kommisjonens leder har det faglige ansvaret for virksomheten.

Statens sivilrettsforvaltning utøver sekretariatsfunksjoner for kommisjonen.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om organiseringen av kommisjonen og om sekretariatet.

§ 3 Kommisjonens oppgaver

Kommisjonen skal gjennomføre undersøkelser med sikte på å avdekke årsaksfaktorer, bakenforliggende forhold og hendelsesforløp av betydning for offentlig virksomheters arbeid for å forebygge partnerdrap og partnervold.

Kommisjonen skal offentliggjøre anonymiserte rapporter med tilråding om tiltak som bør vurderes iverksatt for å forebygge partnerdrap og partnervold. Rapportene skal offentliggjøres med tidsintervaller som sikrer tilstrekkelig anonymisering av enkeltsaker.

Kommisjonen skal ikke uttale seg om eller ta stilling til sivilrettslig eller strafferettslig skyld og ansvar i enkeltsaker.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om kommisjonens oppgaver.

§ 4 *Hvilke saker kommisjonen kan undersøke*

Kommisjonen kan undersøke saker om drap, jf. straffeloven § 275 og lovbrudd som nevnt i straffeloven §§ 255, 272, 274, 283 og 293 med dødsfølge, som fornærmedes daværende eller tidligere ektefelle, samboer eller kjæreste antas å ha begått eller medvirket til. Kommisjonen kan undersøke saker der tiltalte er rettskraftig dømt. Kommisjonen kan også undersøke saker der tiltalte er frifunnet på grunn av manglende skyldbevne, og saker som er endelig henlagt på grunn av manglende skyldbevne eller som følge av at mistenkte er død, hvis påtalemyndigheten anser at det er klar sannsynlighetsovervekt for at saken er omfattet av første punktum.

Undersøkelsene kan omfatte saker som nevnt i første ledd der partnerdrapet eller lovbruddet ble begått før lovens ikrafttredelse. Dette gjelder likevel ikke saker som er endelig avgjort før 2019. Er saken endelig avgjort mellom 2019 og lovens ikrafttredelse, skal politiet låne ut straffesakens dokumenter etter § 5 andre ledd etter nærmere anmodning fra kommisjonen.

Undersøkelsene kan bare omfatte saker som nevnt i første ledd dersom de er undergitt norsk jurisdiksjon etter straffeloven §§ 4 og 5 og har vært strafforfulgt i Norge.

Kommisjonen avgjør selv hvilke og hvor mange saker den vil undersøke.

§ 5 *Politiets varslingsplikt overfor kommisjonen. Utlån av straffesakens dokumenter*

Politiet skal varsle kommisjonen straks en sak som kan undersøkes av kommisjonen, avsluttes, jf. § 4.

Politiet skal låne ut straffesakens dokumenter til kommisjonen, med unntak av materiale som er underlagt formålsbegrensninger i straffeprosessloven § 216 i, jf. § 215 a fjerde ledd tredje punktum, § 216 m sjettede ledd, § 216 o femte ledd første punktum og § 222 d femte ledd andre punktum. Kommisjonen skal ikke motta saksopplysninger som er unntatt fra innsyn etter straffeprosessloven § 242 a, eller som er gradert etter sikkerhetsloven eller beskyttelsesinstruksen. Kommisjonen skal ikke motta dokumenter som inneholder opplysninger som kan føre til at identiteten til vitner som har forklart seg anonymt, jf. straffeprosessloven § 130 a eller § 234 a, blir kjent for kommisjonen.

§ 6 *Underretning om igangsatte undersøkelser m.m.*

Kommisjonen skal så snart som mulig underrette aktuelle offentlige og private instanser, gjerningspersonen og nærmeste pårørende til den avdøde om at undersøkelse av en sak er iverksatt. Som nærmeste pårørende regnes først den avdødes ektefelle eller samboer så fremt denne ikke har begått eller medvirket til partnerdrapet eller lovbruddet, dernest barn og til sist foreldre. Kommisjonen kan også underrette andre som

kan tenkes å kunne opplyse saken. Det skal legges til rette for at berørte mindreårige kan uttale seg.

I underretningen kan det anmodes om utlevering av opplysninger innen en rimelig frist. Det skal opplyses om at straffesakens dokumenter er blitt utlånt til kommisjonen. Offentlige instanser som nevnt i første ledd skal også opplyses om muligheten til å få seg forelagt kommisjonens utkast til rapport, jf. § 8.

§ 7 *Utlevering av taushetsbelagte opplysninger til kommisjonen*

Enhver kan uten hinder av taushetsplikt gi kommisjonen opplysninger som er nødvendige for kommisjonens arbeid. Dette gjelder også opplysninger som nevnt i straffeprosessloven § 119 første ledd og tvisteloven § 22-5 første ledd. Opplysninger som noen har fått tilgang til i forbindelse med oppdrag som forsvarer i straffesak, kan likevel ikke utleveres med mindre den som har krav på hemmelighet, samtykker. Det kan ikke utleveres opplysninger som er underlagt taushetsplikt etter ekomloven § 3-10 eller plikt til hemmelighet i medhold av domstolloven § 128.

Adgangen til å utlevere taushetsbelagte opplysninger omfatter også opplysninger i saker som er endelig avgjort før lovens ikrafttredelse. Når kommisjonen undersøker en sak der partnerdrapet eller lovbruddet er begått etter lovens ikrafttredelse, kan det uten hinder av taushetsplikt utleveres opplysninger også om forhold forut for lovens ikrafttredelse. Det samme gjelder der partnerdrapet eller lovbruddet er begått før lovens ikrafttredelse og saken er endelig avgjort etter lovens ikrafttredelse.

§ 8 *Foreleggelse av utkast til rapport*

Før kommisjonen ferdigstiller rapport som nevnt i § 3 andre ledd, skal et utkast forelegges offentlige instanser som nevnt i § 6 første ledd som har anmodet om det. Kommisjonen skal gi en rimelig frist for tilbakemelding. Foreleggelsen kan begrenses til de delene av rapportutkastet som instansen på grunn av uttalelser til kommisjonen eller tilknytning til saken har særlige forutsetninger for å uttale seg om.

Kommisjonen kan også på eget initiativ forelegge utkast til rapporter for offentlige instanser før ferdigstilling.

Utkast til rapport og uttalelser til rapporten kan unntas offentlighet.

§ 9 *Behandling av personopplysninger*

Kommisjonen kan behandle personopplysninger som er nødvendige for kommisjonens arbeid etter denne loven. Dette gjelder også personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10.

Statens sivilrettsforvaltning er behandlingsansvarlig for behandling av personopplysninger etter denne loven.

Personopplysninger om avdøde personer skal lagres slik at det ikke er mulig å identifisere de registrerte lenger enn nødvendig for kommisjonens arbeid.

§ 10 *Kommisjonens taushetsplikt*

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for kommisjonen, har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13 f om det vedkommende får kjennskap til under utførelsen av sitt arbeid. Forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 6 gjelder likevel ikke. Forvaltningsloven §§ 13 a nr. 1 og 13 d gjelder ikke for opplysninger som er utlevert fra politiet etter §§ 5 og 7.

Taushetsplikten gjelder også for personer som utfører behandlingsansvaret etter loven, for enhver som utfører arbeid eller tjeneste for organet som er klageinstans etter offentliglova, og for enhver som utfører arbeid eller tjeneste for en bevaringsinstitusjon, når disse behandler kommisjonens arkiv.

Taushetsplikten omfatter også opplysninger om fødested, fødselsdato, personnummer, statsborgerforhold, sivilstand, yrke, bosted og arbeidssted.

Taushetsplikten bortfaller etter 100 år.

Når personer som nevnt i første og andre ledd mottar opplysninger som er undergitt strengere taushetsplikt enn det som følger av loven her, skal den strengeste taushetsplikten gjelde.

§ 11 *Begrensninger i innsynsretten*

Retten til innsyn etter personvernforordningen artikkel 15 omfatter ikke opplysninger kommisjonen får utlevert fra politiet etter §§ 5 og 7.

§ 12 *Forbud mot bruk av opplysninger som bevis i straffesak eller sivil sak*

Opplysninger kommisjonen mottar i medhold av § 7, kan ikke brukes som bevis i en senere straffesak eller sivil sak.

§ 13 *Ikraftsetting*

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

§ 14 *Endringer i andre lover*

Fra det tidspunkt loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker gjøres følgende endringer:

§ 242 a nåværende andre ledd blir første ledd nytt andre punktum. Nåværende tredje til sjuende ledd blir andre til sjettede ledd.

§ 449 fjerde ledd skal lyde:

Innsyn i opplysninger som hører til straffesaken, kan nektes på de vilkår som er fastsatt i § 242 a *første ledd*. Reglene i § 242 a *andre og tredje ledd* og § 292 a gjelder tilsvarende så langt de passer.

2. I lov 19. mai 2006 nr. 16 om rett til innsyn i dokument i offentlig verksemd skal § 2 fjerde ledd fjerde punktum lyde:

Lova gjeld ikkje for dokument som blir behandla av Etterretningstenesta etter etterretningstjenesteloven, eller for straffesaksdokument som blir lånte ut frå politiet til Statens kommisjon for partnardrap.

Oslo, i justiskomiteen, den 20. februar 2025

Helge André Njåstad

leder

Ingunn Foss

ordfører

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - Justiskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
24/6784 - NNO

Dato
17.02.2025

Vedrørende Prop. 30 L (2024-2025) Lov om Statens kommisjon for partnerdrap

Justiskomiteen har for tiden Prop. 30 L (2024-2025) Lov om Statens kommisjon for partnerdrap til behandling. Proposisjonen ble fremmet før jeg tiltrådte som justis- og beredskapsminister.

Jeg har nylig fått tilsendt Advokatforeningens notat til justiskomiteen der foreningen tar til orde for at det bør gjøres endringer i lovforslaget § 7 om utlevering av taushetsbelagte opplysninger. Den foreslåtte bestemmelsen åpner for at enhver kan gi opplysninger til kommisjonen, uten hinder av taushetsplikt. Dette omfatter også opplysninger som er omfattet av bestemmelsene om bevisforbud i straffeprosessloven § 119 første ledd og tvisteloven § 22-5 første ledd. Advokatforeningen har beskrevet tre alternative forslag, som alle innebærer at det kreves samtykke fra den som har krav på hemmelighold for at opplysninger som nevnt i straffeprosessloven § 119 første ledd og tvisteloven § 22-5 første ledd skal kunne utleveres.

Straffeprosessloven § 119 første ledd og tvisteloven § 22-5 første ledd omfatter flere yrkesgrupper, som prester og forstandere i registrerte trossamfunn, advokater, forsvarere i straffesaker, meklere i ekteskapsaker, leger, psykologer, apotekere, jordmødre og sykepleiere. Slik Advokatforeningens forslag er formulert, vil kravet om samtykke gjelde for alle disse yrkesgruppene. Advokatforeningens primære begrunnelse er imidlertid at forslaget i proposisjonen, etter foreningens syn, kan innebære et uforholdsmessig inngrep i den retten personer som er siktet eller tiltalt i en straffesak har til konfidensiell juridisk kommunikasjon med sin forsvarer. Slik Advokatforeningen ser det er det grunn til å reise spørsmål ved inngrepet i konfidensialitetsforholdet mellom forsvarer og klient lar seg forene med retten til privatliv etter Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8 og retten til rettfærdig rettergang etter Grunnloven § 95 og EMK

artikkel 6.

Jeg er enig i at det kan være grunn til å gjøre justeringer i lovforslaget § 7, både for å ivareta hensynet til konfidensialitet mellom forsvarer og klient, og fordi det er usikkert i hvilken grad opplysninger fra forsvarer vil være nødvendige for kommisjonens arbeid.

Jeg mener imidlertid at bestemmelsen bør utformes på en annen måte enn Advokatforeningen legger opp til, for å sikre at ikke begrensningen i retten til å gi opplysninger til kommisjonen det ikke får et større nedslagsfelt enn begrunnelsen for endringen tilsier. Som omtalt i Prop. 30 L (2024–2025) punkt 5.8.3.1, viste Partnerdrapsutvalgets saksgjennomgang at gjerningsperson og offer ofte hadde hatt kontakt med forskjellige aktører i hjelpeapparatet før hendelsen, også aktører underlagt særlig streng taushetsplikt. Det var oftest opplysninger om kontakt med politiet, fastlege og andre deler av helse- og omsorgstjenesten, jf. NOU 2020: 17 punkt 12.2 og 12.4. I mange saker var det også opplysninger om kontakt med familievernet, inkludert meklere i ekteskapsaker, jf. NOU 2020: 17 punkt 12.2 og 12.7. Opplysninger fra helsepersonell og meklere i ekteskapsaker antas derfor å kunne være sentrale for å realisere lovens formål om å identifisere forbedringspunkter i forebyggingen av partnerdrap og -vold gjennom undersøkelser av offentlige instansers arbeid i saker forut for partnerdrap og -vold med dødsfølge. Jeg vurderer at det vil få potensielt store negative konsekvenser for kommisjonens arbeid dersom det innføres et krav om samtykke for at disse yrkesgruppene skal kunne gi opplysninger til kommisjonen, og jeg viser til de vurderinger som er gjort i proposisjonen punkt 5.8.3.1.

Jeg foreslår derfor at lovforslaget § 7 utformes på denne måten (endringer fra forslaget i proposisjonen i kursiv):

§ 7 Utlevering av taushetsbelagte opplysninger til kommisjonen

Enhver kan uten hinder av taushetsplikt gi kommisjonen opplysninger som er nødvendige for kommisjonens arbeid. Dette gjelder også opplysninger som nevnt i straffeprosessloven § 119 første ledd og tvisteloven § 22-5 første ledd. *Opplysninger som noen har fått tilgang til i forbindelse med oppdrag som forsvarer i straffesak kan likevel ikke utleveres med mindre den som har krav på hemmelighold samtykker.* Det kan ikke utleveres opplysninger som er underlagt taushetsplikt etter ekomloven § 3-10 eller plikt til hemmelighold i medhold av domstolloven § 128.

Adgangen til å utlevere taushetsbelagte opplysninger omfatter også opplysninger i saker som er endelig avgjort før lovens ikrafttredelse. Når kommisjonen undersøker en sak der partnerdrapet eller lovbruddet er begått etter lovens ikrafttredelse, kan det uten hinder av taushetsplikt utleveres opplysninger også om forhold forut for lovens ikrafttredelse. Det samme gjelder der partnerdrapet eller lovbruddet er begått før lovens ikrafttredelse og saken er endelig avgjort etter lovens ikrafttredelse.

Med hilsen

Astri Aas-Hansen

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur